

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Eidolorum delubra cum statuis vndique deruuntur. Cap. LII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII DE VITA

enim ignoratis illic primum deum, omnium rerum rectorem tum apparuisse Abrahamo, tum cum eo sermonem contulisse. Illic etiam primum sacrosanctæ legis cultum & obseruationem initium habuisse. Illic primum ipsum seruatorem cum duobus angelis seipsum clementer & benignè Abrahamo ostendisse. Illic deum cepisse ab hominibus videri. Illic prædixisse Abrahamo de semine suo futuro, ac confestim promissum præstitisse. Illic prædicasse eum plurimarum gentium patrem futurum. Quæ cum ita sint, æquum est, meo quidem iudicio, vestra cura ac diligentia prouideri, vt tum locus iste purus & integer a labe conseruetur, tum ad pristinam reuocetur sanctimoniam, quò aliud nihil in eo præter cultum Deo omnipotenti, moderatori omnium, & seruatori nostro decorum consentaneumque peragatur. Quod quidem studiose & decenter à vobis obseruari conuenit. Siquidem vestra grauitas, sicut mihi pro certo persuasum habeo, ea quæ cum vero cultu & religione in primis cohærēt, alacri studio explere desiderat. Deus vos, fratres chariss. incolumes seruet.

Eidolorum delubra cum Statuis vndique deruuntur.

CAP. LII.

Ista omnia imperator ad salutaris Dei virtutis gloriam illustrandam perficere admodum elaborauit: hocque pacto non solum seruatorem suum magno affecit honore, verum etiam superstitiosum gentium errorem, omnibus modis coarguit. Itaque quorundam delubrorum vestibula, eius mandato in quaque ciuitate nudata, portæque dirutæ. Aliorum tectum cum laquearibus, regulis ablatis, deturbatum. Aliorum insignia monumenta ex ære fabricata (in quibus veterum error longo iam temporis spacio se insolenter iactasset) in foro Ciuitatis imperatoris nomine nuncupatæ omnibus palàm proposita, vt intuentium oculis pro turpi spectaculo subiicerentur. Hic Pythius, illic Sminthius, in ipso circo tripodes delphici. Heliconides Musæ in palatio. Quinetiam eadem ipsa ciuitas impetatoris nomine, vti modi dixi, appellata,
tota

tota simulachris, quæ erant apud quasque gentes diis consecrata, & ex ære artificiose elaborata, passim referata fuit. Atque his ipsis simulachris deorum nomine erectis, quibus homines erroris morbo oppressi, infinitas hecatombas, victimasque igne crematas frustra obtulissent, seroque tandem sapere didicissent, tanquam ludicris rebus ad risum iocunque spectatorum imperator usus est. In statuis vero aureis aliam quandam viam & rationem secutus est. Nam ut primum intellexit multitudinem, instar stultorum infantium, illas erroris tanquam larvas ex aurea argenteaque materia effictas, temere extimescentem, eas e medio penitus tollendas, velut lapides ante pedes incedentium in tenebris ad impingendum proiectos putavit: viamque regiam, quæ plana & æquabilis est, omnibus in posterum patefaciendam.

Ista igitur animo complexus, non armata manu, aut ingenti exercitu ad has res corrigendas sibi opus esse, sed vnum & alterum ex illis quos spectatos habebat, ad hoc munus subeundum satis habere virium arbitratus est: quos vna eademque autoritate donatos ad singulas gentes misit. Illi autem tum singulari imperatoris sanctimonia, tum sua ipsorum in deum pietate freti, per mediam plebem, perque medium populum multitudine infinitum proficiscentes, in singulis vrbibus, regionibusque errorem longinquo tempore inueteratum omnino profligarunt: ac primum ipsos idolorum sacerdotes magna cum irrisione & turpitudine suos ipsorum deos ex tenebricosis recessibus in lucem proferre mandarunt: deinde exteriorum illorum effigie delecta, etiam interioris formæ colore obductæ deformitatem ante oculos omnium statuerunt: tum illis abrasis, materiæ partem, quæ videbatur, habere aliquid bonitatis, fornace & igni probarunt, eamque reseruarunt in tuto collocatam: quæ vero vilis erat, & ad nullam rem utilis, superstitionis ad memoriam suæ turpitudinis largiti sunt. Porro autem hoc quod sequitur, non multum huic dissimile, ab isto imperatore admirabili, gestum fuit. Postquam vero simulachra mortua ex præciosa materia, conflata, ad hunc modum, quem dixi, expoliauerat,

EVSEBII DE VITA

reliquas ad perpetuandam hominum memoriam erectas, quæ ex ære fabricatæ erant, aggressus est: deosque, quos veteres fabulæ celebrant, funibus ex pilis contextis constrictos abstrahendos curauit.

Dæmonis fani apud Aphacos, gentem scilicet Phœnicie euersio, & turpitudinis ibidem abolitio.

CAP. LIII.

PRæterea regio suo obtutu, tanquam clara face accensa, sedulo lustrauit, ne vllæ erroris reliquæ vsquam delitescerent. Quemadmodum enim aquila in superiora aeris loca subuolans, res in terra longissimo intervallo ab se distantes acutissime cernit: sic iste dum in regali palatio, quod in præclara illa vrbe ab ipso ædificatum est, versabatur, ex eo, velut è specula periculosum quoddam rete, quo animæ hominum illaqueabantur, in gente Phœnicum latitare dispexit, nemus videlicet, & delubrum turpi & flagitioso Veneris dæmoni dedicatum, non in media aliqua ciuitate, non in foro, non in plateis (vt multa, quæ in vrbibus ornatus gratia magno splendore decorantur) sed extra semitam, extra triuia, extra viam publicam, in summo vertice montis Libani inter arbusta collocatum. Erat tanquam schola quædam nequitia iis, qui erant libidini dediti, quiq; nimia licentia corpus labefactauerant suum corruperantque. Nam quidam molles & effœminati viri, non viri reuera, pudore prorsus exuto, instar mulierum turpissima contagione se ipsi inficientes, dæmonem placabant. Scelerati præterea & nefarii mulierum congressus, clandestinæ falsorum connubiorum corruptelæ, infanda & turpia facinora in eo delubro, vtpote in loco impuro & fœdo admissa erant. Nec quisquã fuit, qui in hæc scelera animaduerteteret, propterea quod ex viris grauibus & honestis nemo illuc audebat accedere. Verum imperatorem eximium turpia facinora illic edita latere non poterant. Quibus quidem regia sua prouidentia indagatis erutisque, indignum censuit, vt solis splendor eiusmodi delubrum intueretur. Proinde vniuersum illud cum ip-
sis